

| Chambre des Représentants |                 | Kamer der Volksvertegenwoordigers |                        |
|---------------------------|-----------------|-----------------------------------|------------------------|
| Session de 1939-1940      | N° 98           |                                   | Zittingsjaar 1939-1940 |
| N° 4-XVII : BUDGET        | 25 JANVIER 1940 | 25 JANUARI 1940                   | BEGROOTING N° 4-XVII   |

**BUDGET**

de la défense active du territoire contre le péril aérien  
pour 1940.

**RAPPORT**

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION  
DE LA DEFENSE NATIONALE (1)  
PAR M. **MATTOT**.

MESDAMES, MESSIEURS,

Il n'est pas possible de faire une étude complète de ce budget dans un document qui doit être rendu public. L'examen doit se limiter aux questions d'ordre général, les détails d'exécution devant rester confidentiels et secrets.

Après près de cinq mois de guerre, il apparaît que les belligérants s'abstiennent sciemment d'attaquer les villes ouvertes. On peut espérer que selon les vœux exprimés par les plus hautes autorités spirituelles et politiques du monde, que les aviations des peuples dits « civilisés » continueront à limiter l'exécution de leur mission à des objectifs purement militaires.

Toutefois, il n'est pas impossible que dans l'avenir les aviations de bombardement n'attaquent pas les grandes agglomérations, centres économiques et industriels.

Il est de toute évidence qu'en détruisant ceux-ci ou simplement en neutralisant leur activité normale, on affecte immédiatement la vie même des armées de campagne en tarissant les sources de leur outillage, de leur armement et de toute ce qui est nécessaire à leur entretien.

Dans ces conditions, il est indispensable d'assurer à ces centres vitaux une protection efficace. Cette mission incombe à deux organismes de l'armée :

- 1° la garde territoriale aérienne;
- 2° l'aviation territoriale.

(1) La Commission, présidée par M. Mundeleeer, est composée de MM. Cossée de Maulde, Coussens, Duchâteau, Fieullien, Fransman, Materne, Merget, Sandront, Van Hoeck. — Collard, Delbrouck, De Pauw, Ernest, Hoen, Hubin, Schevenels. — Joris, Maistriaux, Mattot. — Tollenaere. — Marteaux.

**BEGROOTING**

van de actieve verdediging van het grondgebied  
tegen het luchtgevaar voor 1940.

**VERSLAG**

NAMENS DE COMMISSIE  
VOOR DE LANDSVERDEDIGING (1) UITGEBRACHT  
DOOR DEN HEER **MATTOT**.

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Het is niet mogelijk een volledige studie te maken van deze begrooting, in een stuk dat openbaar wordt gemaakt.

Het onderzoek moet dan ook beperkt worden tot vraagstukken van algemeenen aard, daar de bijzonderheden over de uitvoering vertrouwelijk en geheim moeten blijven.

Na bijna vijf maanden oorlog, heeft het den schijn dat de oorlogvoerenden opzettelijk vermijden open steden aan te vallen. Men mag hopen dat, ingevolge de wenschen uitgedrukt door de hoogste geestelijke en politieke leiders van de wereld, de luchtvlotten van de zogenaamde « beschaafde » landen de uitvoering van hun opdracht tot louter militaire oogmerken zullen blijven beperken.

Het is, evenwel, niet uitgesloten dat, in de toekomst, de bombardementsvliegtuigen ook de groote agglomeraties, alsmede economische en industriele centra aanvallen.

Het ligt voor de hand dat men door deze te verwoesten of, althans, hun normale bedrijvigheid lam te leggen, onmiddellijk het leven zelf treft van het veldleger, door de bronnen droog te leggen van hun uitrusting, van hun wapening en van alles wat voor hun onderhoud noodig is.

In dit verband, is het dan ook volstrekt noodig deze belangrijke centra doeltreffend te beschermen. Dit is de opdracht van twee organismen van het leger :

- 1) De Territoriale Wacht voor Luchtafweer;
- 2) De Territoriale Vliegdiens.

(1) De Commissie, voorgezeten door den heer Mundeleeer, bestaat uit de heeren Cossée de Maulde, Coussens, Duchâteau, Fieullien, Fransman, Materne, Merget, Sandront, Van Hoeck. — Collard, Delbrouck, De Pauw, Ernest, Hoen, Hubin, Schevenels. — Joris, Maistriaux, Mattot. — Tollenaere. — Marteaux.

L'existence, pour la défense active du territoire contre le péril aérien, d'un budget propre est susceptible de créer une confusion. Aussi est-il utile de préciser que les deux parties constitutives de cette défense — la garde territoriale antiaérienne (G. T. A.) et l'aviation territoriale — sont des corps militaires.

Pour autant qu'il soit possible, lorsqu'on envisage des actions aériennes relatives à un pays de faible étendue, d'établir une démarcation entre les moyens mis en œuvre pour contrecarrer ces actions, nous rappellerons que la G. T. A. et l'aviation territoriale sont destinées à assurer, au profit des grandes agglomérations et des centres économiques, la mission que la D. T. C. A. et l'aviation militaire assument plus particulièrement dans la zone de l'armée.

#### I. — G. T. A.

L'entraînement de la G. T. A. a commencé en juillet dernier suivant les principes énoncés aux articles 27 et 28 de l'arrêté royal n° 1 du 20 mai 1939 (arrêté organique de la G. T. A.) *Moniteur* du 1<sup>er</sup> juin 1939.

La mobilisation de l'armée, déclarée par arrêté royal du 26 août, eut pour effet que les dispositions de l'arrêté organique durent être adaptées aux nouvelles circonstances.

C'est ainsi qu'il fut fait usage, mais sous une forme très atténuée, de l'article 32 de l'arrêté organique qui confère au Ministre de la Défense Nationale le droit d'ordonner à tout ou partie de la garde de prendre son dispositif d'alerte.

On se borna, dans l'application de ce droit, à remplacer l'instruction hebdomadaire par une instruction journalière qui accélérera très sensiblement le progrès de l'instruction.

Mais, d'autre part, la mobilisation de l'armée jeta tout d'abord une certaine perturbation dans les unités de la G. T. A., les privant momentanément de ceux de leurs membres (environ 200) qui avaient été rappelés sous les armes dans leurs corps d'origine.

Entretemps, ces rappelés rejoignirent la G. T. A. et depuis lors la G. T. A. connaît deux régimes :

— celui des rappelés sous les armes (prestations journalières),

— celui des non-rappelés sous les armes (prestations hebdomadaires).

Dans les circonstances présentes, la situation de la G. T. A. s'établit en rapprochant les textes ci-après :

— l'article 1 de l'arrêté royal n° 32 du 26 août 1939 qui déclare la mobilisation de l'armée;

— l'article 34 de l'arrêté royal n° 1 du 20 mai 1939 (arrêté organique de la G. T. A.) qui dispose que la mobilisation de l'armée entraîne automatiquement celle de la G. T. A.

Ainsi donc, la G. T. A. est virtuellement mobilisée.

Daar de actieve verdediging van het grondgebied tegen het luchtgevaar een eigen begroting heeft, kan dit aanleiding geven tot verwarring. Het is dan ook nuttig te onderlijnen, dat de twee deelen die deze actieve verdediging vormen — de Territoriale Wacht voor Luchtafweer (G. T. A.) en de Territoriale Vliegdiens — militaire korpsen zijn.

Voor zoover het mogelijk is, in verband met luchtaanvallen op een land met een geringe uitgestrektheid, een scheidingslijn te trekken tusschen de middelen die in werking worden gesteld om deze aanvallen te vrijdelen, zullen wij er aan herinneren dat de G. T. A. en de Territoriale Vliegdiens, in het belang van de groote agglomeraties en van de economische centra, de taak vervullen die de D. T. C. A. en de militaire luchtvaart, meer in het bijzonder, in het door het leger bezette gebied vervullen.

#### I. — G. T. A.

Met de training van de G. T. A., werd begonnen, in Juli j. l., volgens de beginselen uiteengezet in de artikelen 27 en 28 van het Koninklijk besluit n° 1 van 20 Mei 1939 (organiek besluit van de G. T. A.). *Staatsblad* van 1 Juni 1939.

Ten gevolge van de mobilisatie van het leger, die werd afgekondigd bij het Koninklijk besluit van 26 Augustus, moesten de beschikkingen van het organiek besluit worden aangepast aan de nieuwe omstandigheden.

Zoo werd, evenwel in een zeer milden vorm, gebruik gemaakt van artikel 32 van het organiek besluit dat aan den Minister van Landsverdediging het recht verleent om aan een deel of aan geheel de Wacht te bevelen dat zij haar stellingen betreft.

Bij de toepassing van dit recht, beperkte men er zich toe de wekelijksche instructie te vervangen door een dagelijksche instructie die toelaten zal zeer snelle vorderingen te maken in de opleiding.

Maar, anderzijds, stichtte de mobilisatie van het Leger dadelijk een zekere verwarring in de eenheden van de G. T. A., daar deze laatste momenteel beroofd werden van hun leden (ongeveer 200) die in hun oorspronkelijk korps onder de wapens waren geroepen.

Inmiddels, kwamen deze teruggeroepen de G. T. A. vervoegen en, sindsdien, kent de G. T. A. twee regimes :

— dit van de mannen die onder de wapens teruggeroepen zijn (dagelijksche prestaties);

— dit van de mannen die niet onder de wapens teruggeroepen zijn (wekelijksche prestaties).

In de huidige omstandigheden, wordt de toestand van de G. T. A. bepaald door hiernavolgende teksten samen te brengen :

Artikel 1 van het Koninklijk besluit n° 32 van 26 Augustus 1939 dat de mobilisatie van het leger verklaart;

— artikel 34 van het Koninklijk besluit n° 1 van 20 Mei 1939 (Organiek besluit van de G. T. A.) waarbij bepaald wordt dat de mobilisatie van het leger automatisch deze van de G. T. A. meëbrengt.

Dus is de G. T. A. virtueel gemobiliseerd.

Toutefois, l'article 2 de l'arrêté royal n° 32 du 26 août, précise que la mobilisation se limitera ou se poursuivra suivant les phases du renforcement de l'armée que le Ministre de la Défense Nationale déterminera.

La mobilisation de l'armée étant nuancée, il est naturel que celle de la G. T. A. le soit également et c'est dans cet esprit qu'est conçu, à l'heure actuelle, le service à la G. T. A. — les gardes ayant des obligations militaires aux termes de la loi sur la milice, le recrutement et les obligations de service, ont donc des prestations plus lourdes que ceux qui n'avaient pas d'obligations militaires avant leur admission à la G. T. A.

Cette situation paraît logique dans la situation actuelle mais il est bien entendu que tous les gardes seraient mis sur le même pied en cas de mobilisation générale, de même qu'ils auraient à rejoindre leur poste de combat en cas d'agression inopinée (art. 33 de l'arrêté organique).

#### *Renseignements numériques approximatifs :*

a) Pour ses besoins en 1939 (année d'expérience et de démarrage), la G. T. A. a fait appel à quelque 650 sous-officiers et gardes ayant manifesté le désir d'être admis à la G. T. A. (dans ce nombre 15 p. c. n'ayant plus ou pas d'obligations militaires) ;

b) Le projet de budget pour 1940 indique que la G. T. A. comptera à la fin de cette année environ 5,000 gradés et gardes en service non permanent. Faut-il ajouter que ce total devra forcément être modifié si les événements l'exigent ;

c) Le programme pour 1939 prévoyait la formation de 9 unités d'instruction ; 34 unités nouvelles seront formées en 1940 (protection des villes).

Dépenses pour 1939 : 13,728,068 francs.  
Dépenses pour 1940 : 48,243,873 francs.

Des membres ont demandé si le matériel dont nous disposons est capable d'atteindre le plafond des avions de bombardement les plus modernes.

La réponse est affirmative.

La G. T. A. a été créée par arrêté royal du 20 mai 1939 (*Moniteur* du 1<sup>er</sup> juin 1939).

Si l'année 1939 a été une période d'adaptation, il est permis d'espérer que 1940 sera une année de réalisations effectives.

Cette phase est fonction de la construction et de l'arrivée d'un matériel perfectionné et le plus moderne.

L'initiative qui a été prise d'instruire les hommes avant l'arrivée du matériel est particulièrement heureuse.

Artikel 2 van het K. B. n° 32 van 26 Augustus bepaalt, evenwel, nader dat de mobilisatie minder of verder zal doorgedreven worden, naargelang de versterkingsfases van het Leger, welke door den Minister van Landsverdediging zullen bepaald worden.

Daar de mobilisatie van het leger niet eenvormig is, is het vanzelfsprekend dat deze van de G. T. A. het ook niet is ; en het is met dien verstande dat de dienst van de G. T. A. op dit oogenblik is opgevat. De wachten welke tot militaire verplichtingen gehouden zijn, krachtens de wet op de militie, de werving en de dienstverplichtingen, hebben zwaardere prestatie dan diegenen welke geen militaire verplichtingen hadden vóór hun opneming in de G. T. A.

Blijkbaar is deze toestand logisch in de huidige omstandigheden, maar vanzelfsprekend zullen alle wachten op zelfden voet gesteld worden bij de algemeene mobilisatie, zooals zij zich ook bij hun gevechtspost zouden moeten vervoegen, in geval van onverwachten aanval (art. 33 van het Organiek besluit).

#### *Benaderende cijfers van de G. T. A. :*

a) De G. T. A. heeft, voor zijn noodwendigheden in 1939 (proef- en vertrekjaar) beroep gedaan op ongeveer 650 onderofficieren en wachten welke den wensch hadden uitgedrukt in de G. T. A. opgenomen te worden (onder dit getal waren er 15 t. h. welke geen militaire verplichtingen hadden of meer hadden).

b) Het ontwerp van begroting voor 1940 wijst aan dat de G. T. A., bij het einde van dit jaar, ongeveer 5,000 ge-gradueerden en wachten in niet-permanentdienst zal tellen. Moeten wij hierbij voegen dat dit aantal zeker zal moeten gewijzigd worden, indien de gebeurtenissen het vergen.

c) Het programma voor 1939 voorzag de vorming van 9 opleidingseenheden ; 34 nieuwe eenheden zullen in 1940 gevormd worden (bescherming van de steden).

Uitgaven voor 1939 : 13,728,068 fr. ;

Uitgaven voor 1940 : 48,243,873 fr.

Er zijn leden welke gevraagd hebben of het materieel waarover wij beschikken, in staat is het plafond te bereiken van de meest moderne bombardementsvliegtuigen.

Het antwoord luidt bevestigend.

De G. T. A. werd opgericht door K. B. van 20 Mei 1939 (*Belgisch Staatsblad* van 1 Juni 1939).

Indien het jaar 1939 een aanpassingsperiode is geweest, mag men evenwel verhopien dat 1940 een jaar zal zijn van echte verwezenlijking.

Dit stadium is afhankelijk van de constructie en de aankomst van een geperfectioneerd en allernodigst materieel.

Het genomen initiatief, strekkende tot de opleiding der manschappen vóór de aankomst van het materieel, is van bijzonder gelukkigen aard.

## II. — Aviation territoriale.

L'aviation territoriale est constituée par des unités de chasse dont la mission sera de s'opposer, à l'intérieur du territoire, aux raids de l'aviation ennemie, les autres escadrilles de chasse de l'aviation militaire opérant au profit direct de l'armée de campagne, c'est-à-dire dans la zone des armées.

Elle comporte des unités de chasse de jour et des unités de chasse de nuit.

Une aviation de chasse de jour est indispensable dans la zone de l'intérieur pour compléter les effets de l'artillerie anti-aérienne :

1° en donnant la chasse aux formations adverses dissimulées par le tir;

2° en intervenant dans les zones démunies d'artillerie anti-aérienne;

3° en agissant au-dessus des nuages par temps couvert, circonstance météorologique essentiellement favorable pour la protection des bombardiers ennemis.

La grande force de l'aviation de chasse réside dans sa mobilité permettant de porter rapidement les moyens de défense sur un point quelconque du territoire.

La chasse de nuit employée avec les projecteurs est le moyen d'action nocturne le plus puissant.

A l'encontre de ce qui a été dit pour la G. T. A., où il faut du temps pour obtenir le matériel prévu, en ce qui concerne l'aviation de chasse, il apparaît qu'il serait possible d'augmenter rapidement celle-ci en la dotant des appareils les plus perfectionnés que le génie humain conçoit actuellement.

Il faut noter que dans cette arme, la supériorité appartient à celui qui détient le dernier cri du progrès et surtout à celui qui est en avance dans le domaine de la technique moderne.

Votre Commission vous propose d'adopter le budget tel qu'il est présenté.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité moins une abstention.

Le Rapporteur,

R. MATTOT.

Le Président,

L. MUNDELEER.

## II. — Territoriale vliegdiens.

De territoriale vliegdiens bestaat uit jachteenheden hebbende tot taak zich, *binnen het grondgebied*, te verzetten tegen de raids der vijandelijke vliegtuigen, terwijl de andere jachteskadrijlen der militaire luchtvaart rechtstreeks ten dienste van het veldleger optreden, namelijk in de legerzone.

Zij bezit jachtvliegtuigen voor dagdienst en jachteenheden voor nachtdienst.

Een jachtvliegdiens bij dag is onmisbaar, in het binnenland, om de werking te volledigen van de luchtafweerartillerie :

1° door jacht te maken op de vijandelijke formaties, uiteengerukt door de beschieting;

2° door tusschen te komen in de zones welke over geen luchtafweergeschut beschikken;

3° door boven de wolken op te treden, bij bewolkt weder, weerkundige omstandigheid bijzonder geschikt voor de bescherming der vijandelijke bombardementsvliegtuigen.

De groote macht van de jachtluchtvaart bestaat in haar beweeglijkheid, waardoor zij snel de verdedigingsmiddelen kan overbrengen naar een welkdanig punt van het grondgebied.

De jacht bij nacht, aangewend met behulp van schijnwerpers, is het krachtigste actiemiddel in de duisternis.

In strijd met hetgeen werd gezegd voor de G. T. A., nopens den vereischten tijd tot het bekomen van het voorziene materieel, lijkt het mogelijk, wat den jachtvliegdiens betreft, deze snel uit te breiden, door hem te voorzien van de meest volmaakte toestellen die thans door het menscheijk brein werden uitgedacht.

Er dient aangestipt dat, bij dit wapen, de overhand behoort aan hem die beschikt over de op dit gebied laatst gemaakte vorderingen, en vooral aan hem die een voor-sprong heeft op het gebied der moderne techniek.

Uw Commissie stelt U voor de begrooting ongewijzigd aan te nemen.

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd, bij 1 onthouding.

De Verslaggever,

R. MATTOT.

De Voorzitter,

L. MUNDELEER.